

Załącznik do Komunikatu nr 1/2025 Powiatowego Lekarza Weterynarii w Łowiczu

Pryszczycza (*Foot and mouth disease - FMD*) jest wysoce zakaźną i zaraźliwą chorobą zwierząt parzystokopytnych domowych oraz dzikich. Na zakażenie najbardziej wrażliwe jest bydło, następnie świnie, owce i kozy. Wirus pryszczycy znajduje się we wszystkich wydalinach i wydzielinach pochodzących od zakażonych zwierząt. Zwierzęta te wydalają wraz z wydychanym powietrzem dużą ilość wirusa, który może zarażać inne zwierzęta drogami oddechowymi lub doustnymi. Wirus wydalany jest przez zakażone zwierzę już na ok. 4 dni przed wystąpieniem u niego objawów chorobowych. Największa koncentracja wirusa znajduje się w płynie surowicznym i nabłonku pojawiających się pęcherzy. Przeżuwacze mogą być nosicielami wirusa nawet do trzech lat.

Źródła zakażenia:

- zwierzęta chore,
- ślina, mleko i jego przetwory, kał, mocz,
- nasienie i zarodki,
- pasza, woda, żłoby, podłogi, pastwiska, skóra, wełna, ręce i odzież obsługi, środki transportu,
- mięso i jego przetwory,
- odpadki kuchenne.

Objawy pryszczycy:

- okres inkubacji: 14 dni,
- pęcherzyki i pęcherze występujące na w jamie gębowej, na wargach, języku, w okolicy otworów nosowych oraz na wymieniu, strzykach, w szparze międzyracicowej i na koronkach racic, po ich pęknięciu - nadżerki,
- temperatura ciała podwyższona o 1,5 - 2,5⁰C,
- apatia,
- obfite ślinienie, otwieranie jamy ustnej z charakterystycznym cmokaniem, utrudnione przeżuwanie i utrata łaknienia - w szczególności u bydła,
- spadek mleczności aż do całkowitego zaniku,
- kulawizna jednocześnie na wiele kończyn, sztywny chód,
- niewielka śmiertelność zwierząt wśród dorosłych,
- zwierzęta młode (cielęta, prosięta, jagnięta) są bardzo wrażliwe i często padają z powodu zapalenia mięśnia sercowego bez innych oznak choroby.

Przebieg choroby:

Bydło - przebieg choroby jest gwałtowny. Zakażenie szerzy się błyskawicznie i w ciągu 24-48 h w gospodarstwie mogą chorować wszystkie zwierzęta. Padnięcia dotyczą przede wszystkim młodych zwierząt.

Świnie - choroba rozprzestrzenia się błyskawicznie. U zwierząt obserwuje się trudności ze wstawianiem, występuje wysoka śmiertelność prosiąt ssących. Świnie stojące opierają się bardzo ostrożnie na racicach.

Owce i kozy - rozprzestrzenienie choroby w stadzie jest mniej gwałtowne niż u świń i bydła. Choroba przebiega łagodnie bez wyraźnie zaznaczonych objawów ogólnych i klinicznych. U owiec objawem, który powinien nasuwać podejrzenie pryszczycy jest nagłe wystąpienie kulawizny u znacznego odsetka zwierząt oraz wysoki wskaźnik jagniąt padłych w okresie wykotów.

Patogen wykazuje znaczną oporność na czynniki fizyczne i chemiczne. Wirus jest wrażliwy na środki dezynfekcyjne kwasowe jak i zasadowe, a niewrażliwy na rozpuszczalniki organiczne (np. alkohol). Przed dokonaniem wyboru produktu biobójczego do celów dezynfekcyjnych należy upewnić się, że dany preparat wykazuje działanie wirusobójcze, a w przypadku profilaktyki przeciw pryszczycowej, czy nie jest wytworzony na bazie środków jodoforowych, fenolu, czy czwartorzędowych związków amoniowych, na które wirus jest oporny. Informacja o działaniu zawarta jest w ulotce produktu biobójczego lub w materiałach informacyjnych towarzyszących danemu produktowi. Produkty biobójcze należy stosować ściśle według wskazań producenta.

